

Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir mokslo komitetui

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai

Lietuvos bankui

Respublikinei ekonomikos mokytojų asociacijai

Rezoliucija dėl ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo programos Lietuvos mokyklose

2018-04-14 Nr.2018/04-01

Kaunas

Lietuvos moksleivių sąjunga (toliau – LMS), mokiniams ir jų interesams atstovaujanti organizacija, remdamasi atlikta apklausa, tarptautinių tyrimų rezultatų duomenimis ir jų analize, suprasdama, kad ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo kokybė šiuo metu yra prasta, teikia pasiūlymus šiai situacijai gerinti.

Ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo programos atnaujinimas ir plėtra yra daugelio Europos valstybių prioritetas¹. Tobulėjant technologijoms ir keičiantis įgūdžių poreikiui darbo rinkoje iškyla vis daugiau su ekonomika ir finansiniu raštingumu susijusių iššūkių. Europiniai tyrimai² rodo, kad ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo programa, grįsta dinamiškais mokymo metodais ir nuolatos tobulinamu turiniu, svarbi ne tik kaip teikianti žinias, bet ir kaip formuojanti jaunų žmonių mąstymą, lavinanti įgūdžius, kurie turi įtakos ekonomikos ir verslumo kultūros augimui.

Šiuo metu Lietuvos ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo programos įgyvendinimas mokyklose nėra efektyvus ir nediegia pagrindinių principų, numatytų Lietuvos socialinio ugdymo

¹ Education, Audiovisual and Cultural Executive Agency (2012). Entrepreneurship Education at School in Europe National Strategies, Curricula and Learning Outcomes. Nuoroda:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/135EN.pdf (p.31);

² European Commission/EACEA/Eurydice, (2016). Entrepreneurship Education at School in Europe. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Nuoroda: <http://www.nmva.smm.lt/wp-content/uploads/2012/12/195EN-1.pdf> (p.11);

programose³. Tai liudija 2015 m. atliktas Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) PISA⁴ moksleivių finansinio raštingumo tyrimas, kuris parodė, kad Lietuvos moksleiviai nesiekia EBPO šalių vidurkio. Taip pat 2018 m. LMS, reaguodama į LMS Vadovų klubų metu pateiktas moksleivių išvalgas, įvykdė apklausą visoje Lietuvoje, kurioje dalyvavo 2251 moksleivis. Apklausoje buvo **identifikuotos** žemiau nurodytos **problemos**:

- ekonomikos ir verslumo pamokos dažnai yra dėstomos mokytojų, kurie neturi užtektinai akademinį šios srities žinių ir praktinių įgūdžių; ši problema aktualiausia, kai ekonomika ir verslumas nėra pagrindinė mokytojo dėstoma disciplina;
- ekonomikos ir verslumo ugdymo strateginiai planai⁵ – fiktyvūs; jų keliamų prioritetų, tikslų ir krypties nesilaikoma, todėl iškreipiamas moksleivių požiūris į ekonomikos ir verslumo pamokas, o mokytojų – į galimybę integruoti šią programą į savo dėstomas disciplinas;
- neaiški ekonomikos ir verslumo pamokų vertinimo sistema, lemianti pernelyg atlidų moksleivių (kartu ir mokytojų) požiūrį į šios disciplinos mokymą(si);
- ekonomikos ir verslumo vadovėlių trūkumas arba senos, šiandienos poreikių neatitinkančios literatūros naudojimas;
- primityvūs ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo mokymo(si) metodai, orientuoti į akademinės teorijos mokymą(si), o ne gebėjimą teoriją taikyti praktiškai;

³ Švietimo ir mokslo ministerija. Socialinis ugdymas. Nuoroda:

https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/ugdymo-programos/6_Socialinis-ugdymas.pdf;

Švietimo ir mokslo ministerija. Socialinis ugdymas (5 priedas). Nuoroda:

https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/ugdymo-programos/vidurinis-ugdymas/Socialinis_ugdymas_5_priedas.pdf;

⁴ OECD (2017), PISA 2015 Results (Volume IV): Students' Financial Literacy, PISA, OECD Publishing, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264270282-en>. (p.177);

⁵ Švietimo ir mokslo ministerija. Socialinis ugdymas. Nuoroda:

https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/ugdymo-programos/6_Socialinis-ugdymas.pdf;

Švietimo ir mokslo ministerija. Socialinis ugdymas (5 priedas). Nuoroda:

https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/ugdymo-programos/vidurinis-ugdymas/Socialinis_ugdymas_5_priedas.pdf;

- nelygios galimybės steigti ir administruoti moksleivių mokomasias bendroves skirtingose mokyklose, administracijos nenoras bendradarbiauti su aktyviais mokyklų mokytojais / mokiniais.

Lietuvos moksleivių sąjunga, atsižvelgdama į tarptautinių tyrimų rezultatų duomenis ir jų analizę, reaguodama į Lietuvos moksleivių išsakytas problemas ir rekomendacijas, **teikia** šiuos **pasiūlymus** ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo programos kokybei gerinti:

1. 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metams pagrindinio ugdymo programos I dalyje (5–8 klasė) įtraukti ekonomikos ir verslumo dalyką kaip savarankišką skiriant jam vieną savaitinę pamoką ir dabartinės (integruotos) programos pagrindu sukurti šio dalyko ugdymo programos aprašą;
2. siekiant geresnių mokymo(si) rezultatų ir efektyvesnio žinių įsisavinimo 9–10 (I–II gimnazijos) klasėse, atlikti šiuos pakeitimus įgyvendinant ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo programą:
 - 2.1. skatinti dalyko pedagogus skirti daugiau dėmesio šioms bendrojo ugdymo programos dalims:
 - 2.1.1. asmeniniams finansams tvarkyti;
 - 2.1.2. verslo organizavimui ir verslumo gebėjimams ugdyti(s);
 - 2.2. užtikrinti, kad pamokose būtų naudojama tik profesionali ir moksleivių poreikius atitinkanti metodinė medžiaga:
 - 2.2.1. didinti informacinių ir komunikacinių technologijų (IKT) naudojimą skatinant mokytojus naudotis jau esančiomis galimybėmis (pavyzdžiui, „Ugdymo sodas“) ir kuriant naujas;
 - 2.2.2. siekti kuo platesnio mokinių aprūpinimo naujais, dabartines ekonomikos aktualijas atspindinčiais vadovėliais ir kitomis metodinėmis priemonėmis;
 - 2.3. siekti aktyvaus visų moksleivių į(si)traukimo:
 - 2.3.1. skatinti pranešėjų atvykimą į mokyklas, kviesti regiono, kuriame yra mokykla, verslininkus ir kitus moksleivius sudominti galinčius asmenis, taip užtikrinant ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo programos įgyvendinimą;
 - 2.3.2. raginti mokytojus pamokų metu naudoti kiek įmanoma daugiau realių gyvenimo pavyzdžių, skatinti diskusijas, aptarti naujausius įvykius;

- 2.3.3. rekomenduoti ekonomikos ir verslumo ugdymo(si) pasiekimus vertinti pažymiais, sudaryti ekonomikos ir verslumo ugdymo ir programos vertinimo kriterijus, suvienodinti ekonomikos ir verslumo dalyko vertinimą Lietuvos mokyklose;
- 2.3.4. skatinti mokytojus inicijuoti pamokų vykdymą už mokyklos ribų;
3. skatinti kuo aktyvesnį mokyklų įsitraukimą į moksleivių verslumo skatinimo programas (pavyzdžiui, „Lietuvos Junior Achievement“);
4. užtikrinti aukštą mokytojų kvalifikacijos lygį ir visų penkių ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo programos turinio dalių (orientavimosi rinkoje, asmeninių finansų tvarkymo, verslo organizavimo ir verslumo gebėjimų ugdymo(si), valstybės vaidmens ekonomikoje ir ekonomikos rodiklių nagrinėjimo bei vertinimo, dalyvavimo tarptautinėse rinkose) išmanymą.

Lietuvos moksleivių sąjunga, suvokdama nepakankamą dabartinės ekonomikos ir verslumo bendrojo ugdymo programos efektyvumą ir jos svarbą, siekia kokybiško programos įgyvendinimo, todėl **ragina atsižvelgti į pateiktus pasiūlymus, kurie atneštų teigiamų pokyčių** ne tik Lietuvos moksleivių finansiniam raštingumui ir ekonominiam sąmoningumui, bet ir Lietuvos ekonomikai.

Lietuvos moksleivių sąjungos
Prezidentė

Raminta Matulytė